

Nové kurzy a zkoušky pro knihovníky podle Národní soustavy kvalifikací

Regionální funkce knihoven 2017

Mgr. Adéla Dilhofová

Koncepce celoživotního vzdělávání knihovníků

- ▶ Schválena Ústřední knihovnickou radou ČR na 38. zasedání dne 5. 12. 2016
- ▶ Týká se kvalifikace pracovníků na odborných knihovnických pozicích
- ▶ Odborná knihovnická pozice je pro tuto koncepci vymezena Katalogem prací ve veřejných službách a správě, díl 2.03.01

- ▶ Koncepce je doporučena pro všechny knihovny evidované na Ministerstvu kultury ČR.
- ▶ Koncepce otevírá otázku rekvalifikace, resp. prokázání oborové kvalifikace. Cíl vychází z reality, kterou potvrdila Analýza vzdělanostní, mzdové a věkové struktury z let 2011–2012: V knihovnách v ČR pracuje cca 50 % zaměstnanců bez oborové kvalifikace.

- ▶ Na takovýchto pozicích by měli – stejně jako v jiných oborech – pracovat lidé, kteří oborovou kvalifikaci mají buď ze školy, z akreditovaného rekvalifikačního knihovnického kurzu nebo dosaženou jiným způsobem (samostudiem, praxí, kurzy...), **ale oficiálně prokázanou.**
- ▶ Pro středoškolské knihovnické pozice je to již v současné době možné absolvováním zkoušek v rámci NSK.

- ▶ V Konceptci je tento požadavek zmírněn alternativní variantou **deseti let praxe** na dotyčné pozici. (Vykonává-li zaměstnanec deset let tuto činnost, je již kvalifikován.)

Dříve a dnes

- ▶ Způsob jednorázového získání **celkové kvalifikace** („rekvalifikační knihovnické kurzy“) byl letos ukončen, současně s tím se přechází na nový systém získávání **dílčích profesních kvalifikací**. V návaznosti na model EU se začíná aplikovat **Národní soustava kvalifikací** (dále NSK) a **Národní soustava povolání** (NSP), k dispozici zde: <http://www.narodnikvalifikace.cz/> a <http://www.nsp.cz/>.

NSP x NSK

- ▶ Zatímco **NSP** poskytuje informace o jednotlivých povoláních a typových pozicích vyskytujících se na trhu práce, **NSK** popisuje, co je potřeba umět pro výkon povolání (*úplná kvalifikace, ÚPK*) anebo jeho části (= typovou pozici či menší jednotku práce, *tzv. profesní kvalifikace, PK*) a jak lze tyto kompetence ověřit.
- ▶ Vše je ukotveno v zákoně č. 179/2006 Sb. o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů.

- ▶ „Veškeré standardy (jednotlivé PK či ÚPK) **schvaluje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR (MŠMT)** po předchozím procesu stvrzování skupinami oborových expertů, mezi nimiž nesmí chybět zástupci oborových škol (tzv. stvrzovatelé), autorizujícím orgánem (resortně příslušné ministerstvo či jiný ústřední správní orgán), příslušnou sektorovou radou a Koordinační radou sektorových rad. Poté jsou standardy zveřejněny v informačním systému NSK (<http://www.narodnikvalifikace.cz/>).“
(Mgr. Zlata Houšková: Knihovnické profese v NSP a NSK)

Kdo je dnes „knihovník“?

- ▶ Povolání knihovník (předpoklad středoškolského vzdělání s maturitou):
 - ▶ *knihovník akvizitér (publikováno na webu NSP)*
 - ▶ *knihovník katalogizátor (publikováno na webu NSP)*
 - ▶ *knihovník pracovník správy fondů (publikováno na webu NSP)*
 - ▶ *knihovník v přímých službách (publikováno na webu NSP)*
 - ▶ *referenční knihovník (publikováno na webu NSP)*
 - ▶ *knihovník v knihovně pro děti (publikováno na webu NSP)*
- ▶ knihovník správce digitální knihovny (*zpracováno, připraveno k publikaci*)

Kdo je dnes „samostatný knihovník“?

- ▶ Povolání samostatný knihovník (předpoklad vyššího odborného vzdělání nebo vysokoškolského vzdělání na bakalářské úrovni)
- ▶ *samostatný knihovník akvizitér (publikováno na webu NSP)*
- ▶ *samostatný knihovník katalogizátor (publikováno na webu NSP)*
- ▶ samostatný knihovník pracovník správy fondů (*zpracováno, připraveno k publikaci*)
- ▶ *samostatný referenční knihovník (publikováno na webu NSP)*
- ▶ samostatný knihovník v knihovně pro děti (*ve zpracování 2014*)
- ▶ samostatný knihovník správce digitální knihovny (*ve zpracování 2014*)
- ▶ samostatný knihovník metodik (*ve zpracování 2014*)
- ▶ samostatný systémový knihovník (*ve zpracování 2014*)

A „knihovník specialista“?

- ▶ **Povolání knihovník specialista**
(předpoklad vysokoškolského vzdělání na magisterské úrovni)
- ▶ knihovník specialista akvizitér
- ▶ knihovník specialista pracovník správy fondů
- ▶ referenční knihovník specialista
- ▶ knihovník specialista v knihovně pro děti
- ▶ knihovník specialista správce digitální knihovny knihovník specialista metodik
- ▶ systémový knihovník specialista

- ▶ Systém NSK počítá s pravidelnou revizí požadavků na profesní kvalifikace tak, aby trvale reflektovaly požadavky trhu práce.
- ▶ <http://www.narodnikvalifikace.cz/>
- ▶ Knihovnický obor je v NSK zařazen do kategorie 72 – Publicistika, knihovnictví a informatika.

Realita dnes

K dispozici je v současné době celkem **6 profesních kvalifikací pro SŠ pozice:**

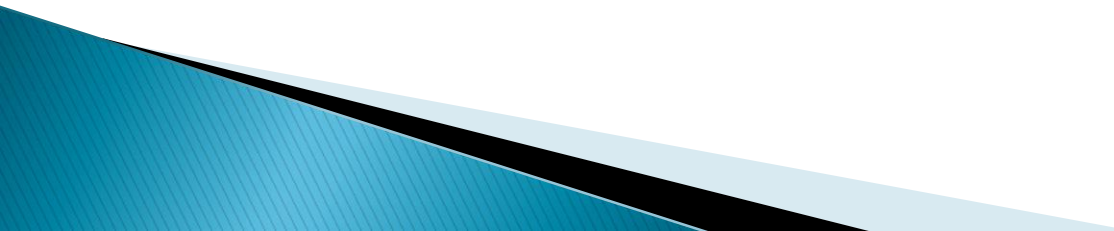
- ▶ Knihovník akvizitér,
- ▶ Knihovník katalogizátor,
- ▶ Knihovník pracovník správy fondů,
- ▶ Knihovník v knihovně pro děti,
- ▶ Knihovník v přímých službách,
- ▶ Referenční knihovník

Jak nově?

- ▶ Kurzy a zkoušky k těmto kvalifikacím jsou realizovány zvlášť.
- ▶ Ke zkoušce lze přistoupit bez absolvování kurzu.
- ▶ Zkoušky jsou / budou realizovány prostřednictvím **autorizovaných osob Ministerstva kultury ČR** (autorizovaný orgán):

Moravská zemská knihovna v Brně, Národní knihovna ČR, Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě, Knihovna Jiřího Mahena

U koho?

- ▶ Knihovník akvizitér – NK, MZK, MSVK
 - ▶ Knihovník katalogizátor – NK, MZK, MSVK
 - ▶ Knihovník pracovník správy fondů – NK, MZK, MSVK
 - ▶ Knihovník v knihovně pro děti – KJM
 - ▶ Knihovník v přímých službách – NK, MZK, MSVK
 - ▶ Referenční knihovník – NK, MZK, MSVK
-

HLEDAT

ÚVOD

KVALIFIKACE

ČLÁNKY

ČASTÉ DOTAZY

PRESS

PŘEDSTAVENÍ

ŠIROKÁ VEŘEJNOST

AUTORIZOVANÉ OSOBY

ZAMĚSTNAVATELÉ

ODBORNÁ VEŘEJNOST

Národní soustava kvalifikací

Portál je informační základnou o soustavě celostátně uznávaných profesních kvalifikací v ČR

Zveřejňujeme informace o profesních kvalifikacích, které jsou k dnešku schválené a uplatnitelné na pracovním trhu v ČR. Informujeme o všech novinkách a událostech v oblasti ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání v ČR.

[Zjistit více informací](#)

Obor kvalifikace

V databázi se nachází **1160** kvalifikací

Doprava a spoje

56

Polygrafie, zpracování papíru, filmu a fotografie

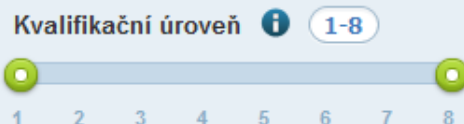
34

Vybrané obory kvalifikace

[+ seznam oborů kvalifikace](#)

Publicistika, knihovnictví a informatika ×

- Jen platné
 Jen s termíny zkoušek

Vašemu výběru odpovídá **8 profesních kvalifikací**

Název profesní kvalifikace	Kód	Platnost	Úroveň i
Knihovník akvizitér	72-002-M	Platný	4 ●●●●○○○○
Knihovník katalogizátor	72-003-M	Platný	4 ●●●●○○○○
Knihovník pracovník správy fondů	72-004-M	Platný	4 ●●●●○○○○
Knihovník v knihovně pro děti	72-005-M	Platný	4 ●●●●○○○○
Knihovník v přímých službách	72-006-M	Platný	4 ●●●●○○○○
Pracovník monitoringu médií	72-013-M	Platný	4 ●●●●○○○○
Referenční knihovník	72-007-M	Platný	4 ●●●●○○○○
Správce báze znalostí	72-001-R	Platný	6 ●●●●●●○○

Knihovník v přímých službách (kód: 72-006-M)

Autorizující orgán: [Ministerstvo kultury](#)

Skupina oborů: [Publicistika, knihovnictví a informatika](#)

Povolání: [Knihovník v přímých službách](#)

Platnost standardu: od 7.5.2014 do neomezeně

Kvalifikační úroveň: 4

Kvalifikační standard

Kvalifikační
standard

Hodnotící
standard

Autorizované
osoby

Uznatelnost
kompetencí

Kvalifikační standard

Název odborné způsobilosti	Úroveň
 Revize knihovního fondu v knihovnách s lokální a regionální působností	4 ●●●●○
 Ovládání automatizovaného knihovního systému v relevantních modulech	4 ●●●●○
 Orientace v nakladatelské politice v ČR	4 ●●●●○

KE STAŽENÍ

- [Kvalifikační standard](#) ▼
- [Hodnotící standard](#) ▼
- [Autorizované osoby](#) ▼

 [Záznam o průběhu a výsledku zkoušky](#)

Pro otevření a vyplnění formuláře si nainstalujte aplikaci [Software602 Form Filler](#)

DALŠÍ ODKAZY

- [Napište nám](#)
- [Návrh nové kvalifikace](#)

Kritéria a způsoby hodnocení

Název odborné způsobilosti		Úroveň
☰ Orientace v nakladatelské politice v ČR		
Kritéria hodnocení	Způsob ověření	
a	Přiřadit názvy nakladatelů k charakteristice jejich publikačního profilu	Praktické předvedení
b	Přiřadit standardizované věcné formální deskriptory pěti druhům dokumentů vydávaných v České republice v posledních pěti letech s ověřením v Databázi národních autorit Národní knihovny České republiky	Praktické předvedení
c	Určit správné pořadí vydavatelů pokračujícího díla vydávaného minimálně od roku 1970 do roku zkoušky	Praktické předvedení
d	Vyhledat dle zadaného názvu nakladatele v databázi ISN (International Standard Number) – Ohlášené knihy a hudebniny Národní knihovny České republiky – publikace plánované k vydání	Praktické předvedení
<i>Je třeba splnit všechna kritéria.</i>		
☰ Orientace v aktuálně vydávaných titulech		
Kritéria hodnocení	Způsob ověření	
a	Přiřadit identifikátor čísla České národní bibliografie k	Praktické

4
●●●●○

KE STAŽENÍ

 [Kvalifikační standard](#)

 [Hodnotící standard](#)

 [Autorizované osoby](#)

 [Záznam o průběhu a výsledku zkoušky](#)

Pro otevření a vyplnění formuláře si nainstalujte aplikaci [Software602 Form Filler](#)

DALŠÍ ODKAZY

 [Napište nám](#)

 [Návrh nové kvalifikace](#)

Kritéria zkoušek

- ▶ Konají se v jeden den (zkoušku nelze rozložit do více dní).
- ▶ Trvají v rozmezí od 2 (či 3) do 4 hodin maximálně (čas bez příprav a přestávek).
- ▶ Zkušební komise o dvou hodnotících zkoušejících

První zkušenosti...

Zkoušky realizované v MZK:

- ▶ Květen 2015 – v rámci projektu UNIV pilotážní (zkrácený) kurz a 5 úspěšných absolventů zkoušek
- ▶ Duben 2017 – úspěšných 16 vydaných osvědčení celkem 15 přihlášených (1 posluchačka získala dvě osvědčení = 2 úspěšné zkoušky)

Zkoušky realizované v Knihovně Jiřího Mahena:

- ▶ 3 pilotní přihlášené osoby (začátkem roku 2017)
- ▶ Výstup – postřehy ze zkoušky:
článek Mgr. Hubatkové–Selucké:
Kompetence knihovníků v knihovně pro děti.

<http://impulsy.kjm.cz/impulsy-clanek/kompetence-knihovniku>

Knihovnické kurzy – zkušenosti

- ▶ Akreditované kurzy u MŠMT dle NSK v MZK od r. 2015.
V 1. ročníku 2016/2017 – 16 úspěšných absolventů
- ▶ 2. ročník 2017/2018 – přihlášeno 17 posluchačů (Referenční knihovník 7x, Knihovník v přímých službách 6x, Knihovník správce fondů 4x)

- ▶ Náplň kurzů je dle MŠMT podle schválených **typových pozic v NSK – akreditace MŠMT** je platná do 22. ledna 2019.
- ▶ Plánovaný termín kurzů: od 20. září 2017 do 11. dubna 2018
- ▶ Více informací zde:
- ▶ <https://www.mzk.cz/pro-knihovny/vzdelavani-knihovniku/knihovnicke-kurzy-zkousky-dle-narodni-soustavy-kvalifikaci>

Příklady náplně kurzů

– Knihovník akvizitér

okruhy	vyučující	počet hodin
Poučení o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci Knihovník akvizitér	Dilhofová	2
Orientace v nakladatelské politice v ČR	Dilhofová	10
Orientace v aktuálně vydávaných titulech	Velebová	6
Orientace v základních elektronických informačních zdrojích	Machátová	20
Formální a obsahová analýza textu, rychlé čtení	Lidmila	10
Vyhledávání bibliografických a faktografických informací a jejich ověřování	Machátová	20
Evidence, katalogizace a adjustace v knihovnách s lokální působností	Lidmila	10
Ovládání automatizovaného knihovního systému v relevantních modulech	Kratochvílová	12
Zpracování jmenného katalogizačního záznamu dle platných standardů	Vochozková	30
celkem		120

Knihovnická katalogizátor

okruhy	vyučující	počet hodin
Poučení o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci	Dilhofová	2
Orientace v nakladatelské politice v ČR	Dilhofová	10
Orientace v aktuálně vydávaných titulech	Velebová	6
Formální a obsahová analýza textu, rychlé čtení	Lidmila	10
Vyhledávání bibliografických a faktografických informací a jejich ověřování	Machátová	20
Evidence, katalogizace a adjustace v knihovnách s lokální působností	Lidmila	10
Ovládání automatizovaného knihovního systému v relevantních modulech	Kratochvílová	12
Zpracování jmenného katalogizačního záznamu dle platných standardů	Vochozková	30
Zpracování věcného katalogizačního záznamu dle platných standardů	Kratochvílová	20
celkem		120

Pracovník správy fondů

okruhy	vyučující	počet hodin
Poučení o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci	Dilhofová	2
Orientace v nakladatelské politice v ČR	Dilhofová	10
Orientace v aktuálně vydávaných titulech	Velebová	4
Orientace v základních elektronických informačních zdrojích	Machátová	14
Evidence, katalogizace a adjustace v knihovnách s lokální působností	Lidmila	8
Ovládání automatizovaného knihovního systému v relevantních modulech	Kratochvílová	10
Fyzická péče o knihovní fond	Kratochvílová	8
Revize knihovního fondu v knihovnách s lokální a regionální působností	Kratochvílová	8
Ochrana a aktualizace knihovního fondu v knihovnách s lokální a regionální působností	Kratochvílová	8
Pořádání knihovních fondů	Lidmila	8
celkem		80

Knihovník v přímých službách

okruhy	vyučující	počet hodin
Poučení o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci	Dilhofová	2
Orientace v nakladatelské politice v ČR	Dilhofová	10
Orientace v aktuálně vydávaných titulech	Velebová	4
Orientace v základních elektronických informačních zdrojích	Machátová	16
Formální a obsahová analýza textu, rychlé čtení	Lidmila	8
Evidence, katalogizace a adjustace v knihovnách s lokální působností	Lidmila	8
Ovládání automatizovaného knihovního systému v relevantních modulech	Kratochvílová	10
Zpracování jmenného katalogizačního záznamu dle platných standardů	Vochozková	30
Revize knihovního fondu v knihovnách s lokální a regionální působností	Kratochvílová	6
Pořádání knihovních fondů	Lidmila	6
Poskytování výpůjčních služeb v knihovnách s lokální a regionální působností	Dilhofová	15
Odborná komunikace se čtenáři, uživateli a zákazníky v knihovnách	Dilhofová	5
celkem		120

Referenční knihovník

okruhy	vyučující	počet hodin
Poučení o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci	Dilhofová	2
Orientace v nakladatelské politice v ČR	Dilhofová	10
Orientace v aktuálně vydávaných titulech	Velebová	6
Orientace v základních elektronických informačních zdrojích	Machátová	25
Formální a obsahová analýza textu, rychlé čtení	Lidmila	10
Vyhledávání bibliografických a faktografických informací a jejich ověřování	Machátová	25
Evidence, katalogizace a adjustace v knihovnách s lokální působností	Lidmila	10
Ovládání automatizovaného knihovního systému v relevantních modulech	Kratochvílová	20
Poskytování bibliografických a rešeršních služeb v knihovnách s lokální a regionální působností	Machátová	30
Poskytování výpůjčních služeb v knihovnách s lokální a regionální působností	Dilhofová	15
Odborná komunikace se čtenáři, uživateli a zákazníky v knihovnách	Dilhofová	7
celkem		160

Knihovník v Knihovně pro děti

- ▶ E-kurz (neakreditovaný) Knihovny J. Mahena: Pilotní, běží od 17. 7. 2017
<http://www.kjm.cz/knihovnici>
- ▶ Na e-kurz navazovaly v období od 11. 9. do 16. 10. 2017 v Ústřední knihovně KJM prezenční semináře.

Datum	Prezentace	Jméno	Čas	přestávky	
11.09.2017	Akvizice	Obstová	9.00 - 11.15		
				11.15 - 12.00	oběd
	Nakladatelství	Lišovská	12.00 - 13.15		
				13.15 - 13.25	přestávka
	Dětská literatura	Lišovská	13.25 - 15.40		
				15.40 - 16.00	dotazníky
18.09.2017	Knihovní systémy	Krčál	9.00 - 11.15		
				11.15 - 12.00	oběd
	Knihovní katalogy	Krčál	12.00 - 13.30		
				13.30 - 13.40	přestávka
	Selekční údaje	Obstová	13.40 - 15.50		
				15.50 - 16.00	dotazníky
25.09.2017	Legislativa	Kovářová	9.00 - 11.15		
				11.15 - 12.00	oběd
	Informační služby	Píchová	12.00 - 13.30		
				13.30 - 13.40	přestávka
	Komunikace	Hubatková	13.40 - 15.50		
				15.50 - 16.00	dotazníky
02.10.2017	Akce a čtenářství I.	Hubatková	9.00 - 11.15		
				11.15 - 12.00	oběd
	Akce a čtenářství II.	Hubatková	12.00 - 14.10		
				14.10 - 14.20	přestávka
	Aktivity pro mládež	Kratochvílová	14.20 - 15.50		
				15.50 - 16.00	dotazníky
09.10.2017	Obsahová analýza	Obstová	9.00 - 10.00		
	Jmenný a věcný p.	Obstová	10.00 - 11.30		
				11.30 - 12.15	oběd
	Selekční údaje	Obstová	12.15 - 12.45		
	Autority	Obstová	12.45 - 13.30		
				13.30 - 14.00	přestávka
					dotazníky
16.10.2017	EIZ a vyhledávání I.	Obstová	9.00 - 12.00		dotazníky
				12.00-12.30	přestávka
	EIZ a vyhledávání II.	Obstová	12.30 - 15.30		dotazníky

rozdělení do skupin bude realizováno podle počtu účastníků (1 skupina 8-10 účastníků)

Zdroje

- ▶ DILHOFOVÁ, Adéla. Profesní vzdělávání knihovníků a jeho změny v budoucnu. *Duha* [online]. 2015, roč. 29, č. 2 [cit. 2017-09-12]. Dostupný z WWW: <http://duha.mzk.cz/clanky/profesni-vzdelavani-knihovniku-jeho-zmeny-v-budoucnu>>. ISSN 1804-4255.

HOUŠKOVÁ, Zlata: Knihovnické profese v Národní soustavě povolání a v Národní soustavě kvalifikací. [online]. Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky. C2010–2017. [cit. 2017–09–12]. Dostupné z: http://skipcr.cz/odborne-organy/sekce-vzdelavani/dokumenty/knihovnicke-profese-vnarodni-soustave-povolani-avnarodni-soustave-kvalifikaci/at_download/file

HOUŠKOVÁ, Zlata a Vladana PILLEROVÁ. *Analýza věkové, vzdělanostní a mzdové struktury pracovníků knihoven v ČR v roce 2011: Zpráva z průzkumu*. Praha: Národní knihovna České republiky, 2013. ISBN 978-80-7050-624-0.

Dostupné také online z:

<http://ipk.nkp.cz/docs/analyza-vekove-vzdelanostni-a-mzdove-struktury-pracovniku-knihoven-v-cr-v-roce-2011>

HUBATKOVÁ SELUCKÁ, Helena. Kompetence knihovníků v knihovně pro děti. *Impulsy: Inspirace, náměty a trendy dětského čtenářství* [online]. roč. 3, č. 2/2017 [cit. 2017-06-01].

Dostupný z WWW: impulsy.kjm.cz/impulsy-clanek/kompetence-knihovniku. ISSN 1804-4255.

Národní soustava povolání. *Národní soustava kvalifikací* [online]. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR [cit. 2017-09-12]. Dostupné z:

<http://www.nsp.cz/> .

Národní soustava kvalifikací [online]. Národní ústav pro vzdělávání a Trexima, 2006-2014 [cit. 2017-09-12]. Dostupné z:

<http://www.narodnikvalifikace.cz/> .

Děkuji za pozornost.

Mgr. Adéla Dilhofová
Moravská zemská knihovna v Brně
E-mail: dilhofova@mzk.cz